

ALLMÄNNA LEVERANSVILLKOR FÖR GRAFISKA PRESTATIONER (ALG 20)

Normalvillkor utarbetade av Grafiska Företagens Förbund i samverkan med Svenska Förläggareföreningen, Sveriges Annonssörer, Sveriges Kommunikationsbyråer, Sveriges Tidskrifter och TU – Medier i Sverige.

ALG 20 innehåller beprövade och balanserade normalvillkor särskilt avpassade för avtal om grafiska prestationer. I klarhetens intresse tillråds parterna att i sina avtal uttryckligen hänvisa till ALG 20.

Grafiska Kammaren avger på begäran utlåtande om huruvida en viss grafisk prestation utförts fackmässigt samt om hur leveransvillkoren i övrigt bör tolkas enligt god affärs- och branschsed.

1. Tillämplighet

1.1 ALG 20 gäller för avtal om prepress-, tryck-, bind- och andra grafiska prestationer.

1.2 Villkoren i ALG är utbytbara (dispositiva), d.v.s. villkoren däri gäller om inte beställaren och leverantören uttryckligen kommit överens om annat. ALG reglerar inte uttömmande parternas inbördes rättigheter och skyldigheter; parterna förutsätts själva bestämma prestationens närmare innehåll samt vid behov komplettera med andra villkor.

2. Fackmässig hantering

Grafiska prestationer – del- och tilläggsprestationer likaväl som huvudprestationer – ska fullgöras fackmässigt. Kravet på fackmässighet ställs på såväl leverantören som den grafiskt kunnige beställaren. Med fackmässighet förstås att leverantören och beställaren ska fullgöra sina uppgifter enligt avtalet med den omsorg som krävs för en fullgod prestation.

3. Offert och accept

3.1 Leverantörens offert gäller, med reservation för mellankommande avtal, under 30 dagar räknat från offertdatum, om annan tid inte angetts. Beställarens accept skall vara leverantören tillhanda inom denna tid. Leverantören har rätt att återkalla offerten eller frånga avtalet om det före produktionsstarten visar sig att beställarens ekonomiska förhållanden är sådana att starka skäl finns att anta att betalning inte kommer att ske i rätt tid.

3.2 I offerten ska leverantören beskriva den erbjudna prestationens innehåll och parternas åligganden så fullständigt som möjligt och bör därvid tydligt hänvisa till ALG-villkoren och ange eventuella tillägg till eller ändringar i dessa.

4. Tillhandahållande av materiel

Leverantören ska i avtalet, genom hänvisning till sin hemsida eller i särskilt dokument, tydligt ange de krav som beställarens produktionsmateriel ska uppfylla. Anger leverantören inte några särskilda krav får beställaren leverera materielelet i den form som är normalt med hänsyn till den grafiska prestationen.

5. Tilläggsprestationer

Prestationer som inte angetts i parternas avtal och som leverantörer inte normalt fullgör för att uppfylla kravet på fackmässighet (*tilläggsprestationer*), avtalas särskilt. Detta gäller bl.a. a) ändringar och andra extra arbeten som beställaren beordrar b) inte förutsedd forcering orsakad av försenad materielleverans eller annan försening på beställarens sida c) ändringar och andra åtgärder som leverantören tvingas vidta p.g.a. att den materiel som beställaren överlämnat inte medger för leverantören att fackmässigt utföra sin prestation.

6. Pris

6.1 Offererat eller avtalat pris inbegriper inte ersättning för tilläggsprestation enligt punkt 5. Om beställaren beordrar tilläggsprestationen så är det beställarens ansvar att inhämta prisuppgifter från leverantören om inte dessa är

kända. Om leverantören finner att en tilläggsprestation krävs eller rekommenderas så ska leverantören inhämta beställarens godkännande innan tilläggsarbetet påbörjas.

6.2 Priset innefattar inte mervärdesskatt eller andra offentliga pålagor. Beställaren svarar för dessa även när de fastställs i efterhand.

6.3 Erforderligt transport- och skyddsemballage men inte returpallar ingår i priset, om annat inte avtalats.

7. Leverans och emballage

7.1 Leverans sker fritt leverantörens tillverknings- eller lagerställe, om annat inte avtalats.

7.2 Vid leverans ska prestationen vara försedd med emballage som skyddar mot förutsebara skador vid transport till och lämplig förvaring hos beställaren.

8. Risk- och kostnadsfördelning

8.1 Leverantören står ansvarat om prestationen eller anförtrodd produktionsmateriel förstörs eller skadas före leveransdagen, eller om denna inte är bestämmd, den leveransdag som meddelats beställaren i tid. Därefter står beställaren ansvarat.

8.2 Ansvarsfördelningen enligt punkt 8.1 gäller även transport samt kostnader för t ex värd, förvaring och försäkring av prestationen och anförtrodd produktionsmateriel.

9. Ansvar för reproduktionsrätt

9.1 Såväl beställaren som leverantören ansvarar för att de har rätt att utnyttja den programvara, inbegripet vidarebearbetning, som erfordras för den grafiska prestationen.

9.2 Beställaren ansvarar gentemot leverantören för att inga rättsliga hinder möter mot att framställa reproduktions- och tryckmedier efter original som beställaren tillhandahåller eller att reproducera eller mångfaldiga tillhandahållen materiel.

9.3 Ansvarat enligt punkterna 9.1 och 9.2 innebär att beställaren respektive leverantören är skyldig att för den andra partens räkning dels vidta erforderliga rättsliga och andra åtgärder när tredje man gör gällande intring i sin rätt dels svara för eventuella skadestånd till denne.

10. Underleverantör

10.1 Leverantören har rätt att helt eller delvis låta utföra prestationen hos underleverantör, om inte beställaren uttryckligen begärt att leverantören själv ska utföra prestationen eller detta annars framgår av omständigheterna.

10.2 Om beställaren eller leverantören anlitar underleverantör ansvarar de mot andra parten för underleverantörens prestation och övriga partsförpliktelser som härrör från denna såsom om de själva fullgjort prestationen.

11. Diskretionsskyldighet

11.1 Leverantören är skyldig att iaktta diskretion i enlighet med vad god affärssed kräver beträffande sina affärsrelationer med beställaren och sakinnehållet i avtalade prestationer. Leverantören ska genom lämpliga åtgärder försäkra sig om att den egna personalen, underleverantörer med personal och andra som får insyn i verksamheten respekterar diskretionsskyldigheten.

11.2 Om beställaren begär det, ska leverantören vidta åtgärder för att förhindra insyn från obehöriga vid prestationens utförande. Leverantören har därvid rätt till ersättning för extra kostnader som åtgärderna medför, t ex särskilda rutiner eller skyddsanordningar.

12. Offertmateriel

Leverantören har rätten till offertmateriel i digital eller annan form som leverantören på eget initiativ tagit fram och använt i offertsyfte. Offertmottagaren får inte obehörigt vore sig själv utnyttja eller låta utomstående ta del av sådant materiel och är skyldig att på begäran återlämna materielelet till leverantören, om annat inte avtalats.

13. Återlämnande och återtagande av produktionsmateriel

13.1 Efter leverans av prestationen ska leverantören till beställaren a) återlämna produktionsmateriel som beställaren ställt till förfogande b) överlämna produktionsmateriel som leverantören tagit eller låtit ta fram, förutsatt att parterna på förhand avtalat om i vilken form och på vilka villkor materielelet i fråga ska överlämnas.

13.2 Efter leveransdagen vidareförvarar leverantören för beställarens räkning produktionsmateriel som avses i punkt 13.1 under en tid av tre månader om inte annat överenskommes.

14. Avgångsexemplar

Den som vidarebearbetar en grafisk prestation ska tillhandahållas ett tillräckligt antal extra ex. för att täcka normala avgångar vid bearbetningen. Om inte annat avtalats ska vidarebearbetaren tillhandahållas extra ex enligt beräkningsgrunderna för tillåten överupplaga i punkt 24.1, dock ska ytterligare 100 ex., utöver antalet enligt dessa beräkningsnormer, tillhandahållas då den beställda upplagan understiger 3 000 ex.

15. Plikt- och arkivexemplar

Tryckeri har en laglig rätt att ta ut s.k. plikt- och arkivexemplar ur leveransgill upplaga på beställarens bekostnad. Om tryckeriets prestation inte utgör slutprestation, ska beställaren självmant och utan dröjsmål kostnadsfritt till tryckeriet överlämna exemplar i föreskrivet antal och utförande.

16. Betalning

16.1 Betalning ska ske inom 30 dagar från fakturadatum, om inte kortare tid avtalats eller längre tid anges i fakturan.

16.2 Vid försenad betalning utgår dröjsmålsränta. Denna ska överstiga Riksbankens vid varje tidpunkt gällande referensränta med 8 procentenheter, om annat inte avtalats.

17. Befarat avtalsbrott

Om motpartens handlingssätt eller ekonomiska förhållanden visar att starka skäl finns att anta att motparten inte kommer att fullgöra en väsentlig del av sina förpliktelser, har parten rätt att avbryta fullgörelsen och hålla inne sin prestation i avvaktan på att motparten ställer fullgod säkerhet (stoppningsrätt). Underlåter motparten att göra detta utan dröjsmål får parten häva avtalet.

Parten ska genast meddela motparten om att stoppningsrätt har utövats. Om parten inte gör det, har motparten rätt till ersättning för den skada som uppstått genom att ett sådant meddelande inte har lämnats i tid.

18. Panträtt

Leverantören har panträtt i prestationen och all beställarens egendom som han har i sin besittning till säkerhet för att beställaren fullgör sina skyldigheter. Om beställaren inte fullgör dessa enligt avtalet, har leverantören rätt att själv realisera panten på lämpligt sätt, om lagliga hinder eller hinder enligt ALG-villkoren inte möter, och ur köpeskillingen täcka vad han har att fordra.

19. Tillsvidareavtal

För tillsvidareavtal om fortlöpande eller periodiskt återkommande prestationer, som binder produk-

tions- eller andra resurser hos leverantören, är uppsägningstiden vid s.k. månads- och kvartalsarbeten 3 månader och vid s.k. vecko- och 14-dagarsarbeten 6 månader, räknat från utgången av den kalendermånad då uppsägning skedde.

20. Försening och förseningspåföljder

20.1 Om prestationen inte levereras i tid och förseningen inte beror på beställaren har denne rätt till ersättning för direkta kostnader som förseningen medfört. Beställaren har dessutom rätt att häva avtalet eller någon del därav om a) beställaren då avtalet ingicks gjort klart för leverantören att leverans måste ske punktligt på avtalad dag, eller b) det av avtalet eller av annan för leverantören känd omständighet klart framgår att prestationen är onyttig för beställaren efter viss tidpunkt och leverans inte skett dessförinnan.

20.2 Om beställaren inte tillhandahåller sin materiel eller inte fullgör annan avtalad åtgärd i tid har leverantören rätt till ersättning för direkta kostnader som förseningen medfört. Om förseningen medför väsentlig olägenhet för leverantören har denne även hävningsrätt.

20.3 Om leverantören finner att leveranstiden sannolikt inte kan hållas ska beställaren aviseras utan dröjsmål. Orsaken till den befarade förseningen ska anges liksom när leverans kan ske. Medför förseningen att prestationen blir onyttig för beställaren får denne häva avtalet enligt punkt 20.1.

20.4 Motsvarande aviseringsskyldighet föreligger för beställaren vid befarad försening med att tillhandahålla materiel eller att vidta annan åtgärd. Medför förseningen väsentlig olägenhet får leverantören häva avtalet enligt punkt 20.2.

21. Kvalitetsfel

21.1 Som kvalitetsfel anses avvikelser och variationer i fråga om prestationens beskaffenhet och egenskaper som enligt fackmässig bedömning inte utgör en endast ringa avvikelse eller ringa variation från prov, förlaga eller liknande eller från vad parterna avtalat, inbegripet vad som följer av ALG-villkoren, eller som i övrigt kan anses vara avtalat med hänsyn till prestationens art och karaktär.

21.2 Som kvalitetsfel anses inte a) avvikelser som beror på att beställaren inte fullgjort sina åligganden enligt avtalet, t.ex. lämnat felaktig materiel eller underlåtit att beordra ändringar eller rättelser. b) att den slutliga prestationen innehåller felaktiga exemplar understigande 0,5 % av den beställda upplagan såvitt gäller fel hänförliga till tryckningen och 0,5 % såvitt gäller vidarebearbetningsfel.

22. Påföljder vid kvalitetsfel

22.1 Leverantören ska genom reparation eller omleverans avhjälpa fel i prestationen. Avhjälpan ska ske med den skyndsamt som omständigheterna kräver. Beställaren har dessutom rätt till ersättning för direkta kostnader.

22.2 Om prestationen kan användas för sitt ändamål trots felet (*icke allvarligt fel*) får leverantören i stället för avhjälpan göra ett prisavdrag som svarar mot felets betydelse, såvida kostnaden för avhjälpan inte överstiger felets betydelse.

22.3 Om prestationen på grund av felet inte kan användas för sitt ändamål (*allvarligt fel*) och ett avhjälpan av felet skulle leda till en försening som medför att prestationen är onyttig för beställaren, får denne, i stället för att kräva avhjälpan, häva avtalet och har därvid rätt till ersättning enligt punkt 20.1.

22.4 Vid bedömningen av om ett fel är icke-allvarligt eller allvarligt ska särskilt beaktas prestationens grafiska art och karaktär, bl.a. kvalitetsnivå, utformning och utförande, samt användningsändamål och värde.

23. Vidarebearbetningsfel

Om fel uppkommer då en prestation bearbetas vidare hos en leverantör har den som beställt vidarebearbetningen rätt att mot den leverantören göra gällande felpåföljderna enligt punkterna 22.1–3 beträffande hela prestationen, dock att påföljderna ska jämkas i den mån beställaren eller någon annan på dennes sida är medansvarig till felet.

24. Upplagefel och upplageavvikelser

24.1 I prestation till slutlig beställare anses underupplaga som fel, såvida parterna inte avtalat annat. Överupplaga vid prestation till slutlig beställare är tillåten, såvida annat inte avtalats, med 8 % vid upplaga under 20 000 ex dock högst 800 ex, med 4 % vid upplaga 20 000–50 000 ex. dock högst 1 000 ex., samt med 2 % vid upplaga över 50 000 ex.

24.2 För tillåten överupplaga gäller leverantörens följandepris. För otillåten överupplaga utgår ingen betalning.

25. Påföljder vid upplagefel

Vid otillåten underupplaga (*upplagefel*) ska vad som sägs i punkt 22.1 om leverantörens avhjälpningskyldighet tillämpas. Vid icke-allvarligt upplagefel gäller vad som sägs i punkt 22.2 om prisavdrag, varvid avdraget ska göras med ledning av följandepris. Vid allvarligt upplagefel gäller vad som sägs om hävning i punkt 22.3 och ersättning i punkt 20.1.

26. Leverantörens avhjälpningsrätt

Vid kvalitets- och upplagefel har leverantören rätt att få på egen bekostnad avhjälpa felet eller bristen, om det kan ske utan väsentlig olägenhet för beställaren. Vidarebearbetaren har en motsvarande avhjälpningsrätt.

27. Ansvar för fel i produktionsmateriel

27.1 Beställaren svarar för kvalitets- och upplagefel som orsakas av fel i produktionsmateriel som beställaren tillhandahåller eller som uppkommer vid överföring av sådant materiel.

27.2 Om leverantören vid en fackmässig kontroll av produktionsmateriel, som beställaren tillhandahållit, inför eller under produktionen uppmärksammar att denna är felaktig eller inte kan användas så som avsetts, ska leverantören utan dröjsmål informera beställaren och begära dennes anvisningar. Beställaren är skyldig att vara tillgänglig under produktionstiden vilken ska överenskommas mellan leverantören och beställaren. Om leverantören inte har fullgjort sin informationsskyldighet har beställaren rätt till ersättning enligt punkt 20.1 vid försening respektive punkt 22.1 vid fel i prestationen.

27.3 Om leverantören uppmärksammar fel eller icke-användbarhet som avses i punkt 27.2 får leverantören omedelbart avbryta produktionen med rätt till ersättning för direkta kostnader som avbrottet medför.

27.4 Leverantören svarar för skada som uppkommit på beställarens materiel vid prestationens utförande. Beställaren svarar på motsvarande sätt för skada på leverantörens materiel.

28. Reklamation

28.1 Anmärkningar mot faktura ska göras utan dröjsmål efter mottagandet.

28.2 Anmärkningar mot fel i prestationen, ska göras utan dröjsmål efter mottagandet. Vad som är dröjsmål ska bedömas med hänsyn till prestationens beskaffenhet och omfattning.

28.3 Meddelande enligt punkterna 28.1–2 ska innehålla uppgift om vad som påtalas. Beställaren har därefter att inom skälig tid återkomma med sina krav.

28.4 Krav i anledning av försening ska göras utan dröjsmål efter det att beställaren fick kännedom om att leverans skett. Om leverantören uppfyllt sin aviseringsskyldighet enligt punkten 20.3 måste hävningsrätten utövas utan dröjsmål efter aviseringen.

29. Force majeure

Om prestationen inte kan fullgöras enligt avtalet på grund av omständigheter utanför leverantörens kontroll som denne inte skäligen kunnat förutse då avtalet träffades, utgör detta grund för befrielse från ersättningsskyldighet och andra påföljder. Motsvarande gäller vid förhinder på beställarens sida. Om fullgörande förhindras mer än 2 månader har leverantören respektive beställaren rätt att frånträda avtalet genom skriftligt meddelande.

30. Begränsning av skadeståndsansvar

30.1 Leverantörens ersättningsskyldighet till beställaren gäller endast direkt förlust, såvida inte leverantören handlat grovt vårdslöst. Frånsett vad som gäller enligt punkt 23 är ersättningsbeloppet begränsat till prestationens pris. Dessa ansvarsbegränsningar gäller alla slags skadeståndskrav, även sådana som grundar sig på något annat än avtalsbrott.

30.2 Som direkt förlust för beställaren anses bl.a. kostnader för att undersöka prestationen, extra förvarings- och transportkostnader, extra resekostnader, kostnader för reparations- och andra avhjälpningsåtgärder, prisskillnad vid förvärv av ersättningsvara från annan leverantör, kostnader för övertidsarbete samt kostnader för tjänster från utomstående företag.

30.3 För beställarens ersättningsskyldighet till leverantören gäller motsvarande begränsningar som för leverantörens enligt punkt 30.1.

30.4 Som direkt förlust för leverantören anses bl.a. kostnader för att undersöka fel i materiel som beställaren tillhandahållit, extra resekostnader, kostnader för övertidsarbete, kostnader för extra arbetskraft och kostnader för tjänster som hyrts in från annat företag.

31. Preskription

Om beställaren vill föra talan mot leverantören för fel i eller försening av prestationen ska talan väckas i tingsrätt inom ett år efter mottagandet av prestationen.